

DOI No: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh1018>

ÖYUNCULUK VE ÖYUNCULUĐUN TİYATRO VE SİNEMA SANATINA YANSIMASI

Taner SOLMAZ*
Hakan YÜKSEL**

Özet

Sinema ya da kamera oyunculüğünün tiyatro oyunculduğuna göre yeni gelişen bir alan olması sebebiyle kamera oyunculduğı hem akademik çalışmalarda, hem de profesyonel olarak pratik alanlarda tiyatro oyunculüğünün gölgesinde kalmıştır. Kamera karşısında oyunculuk ve sahnede sergilenen oyunculuk arasındaki farklılıkların ele alındığı bu çalışmada, oyunculuk; kamera, sinema ve tiyatro oyunculduğı olarak incelenmiştir. Bu bağlamda tiyatro ve sinema oyunculduğı çalışmanın kavramsal çerçevesini oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimler: *Oyunculuk, Sinema, Tiyatro*

Acting and Reflection to Theater and Cinema Art of Acting

Abstract

Since a new developing area of cinema or camera acting as compared to the theater acting, camera acting was been in the shade of theater acting both in academic work and in professional practice areas. In this study was debated of differences between the camera acting and the stage acting and acting was examined as acting, cinema and theater. In this context; theater and cinema acting constituted to conceptual structure of study.

Key Words: *Acting, Cinema, Theater*

* Öğretim Görevlisi, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO, Görsel İşitsel Teknikler ve Medya Yapımcılığı Bölümü

** Öğretim Görevlisi, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO, Görsel İşitsel Teknikler ve Medya Yapımcılığı Bölümü

Giriş

Hayatımızın her anında bizimle var olan oyunculuk eylemi, her çağda ve kültürde farklı bir şekilde tezahür etmiştir. İlk çağlarda daha çok Tanrıları anma törenleri ve doğaçlama oyunlar olarak varlığını gösteren oyunculuk, tiyatro sanatının ortaya çıkması ile birlikte profesyonel bir meslek haline gelmiştir. Edebi metinlerin sahnede canlandırılması insanların dikkatini çekmiş ve bu durum kalabalık kitleler tarafından büyük ilgiyle karşılanmıştır. İletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte sinema sanatının ortaya çıkması, oyunculuğu kameraya taşımış ve oyunculuğun farklı bir versiyonunu izleyiciye sunmuştur. Bu gelişmeler zamanla tiyatro ve sinema oyunculuğu gibi iki farklı oyunculuk modelinin doğmasına neden olmuştur.

Oyunculuk ilk çağlardan beri insan hayatında bir şekilde yer almıştır. Her çağın ve farklı kültürlerin insanları tarafından, kültürlere göre farklılık arz eden çeşitli oyunlarla oyunculuk kendini göstermiştir. İlk zamanlarda daha çok doğaçlama olarak varlığını sürdüren oyunculuk, tiyatro sanatının ortaya çıkması ve oyunculuğun tiyatro sanatında kendini göstermesi sonucu bir sanat haline gelmiştir. Oyunculuğun tiyatrodan sonra gelişen iletişim teknolojileri sayesinde keşfedilen sinemaya da aktarılması, oynama eylemi diye tanımladığımız oyunculuğun farklı boyutlarını da bize göstermiştir. Oyuncu tiyatrodan bir sahnede kendini gösterirken, sinemada oyuncunun kendini gösterdiği yer objektiflerdir, yani kameradır. Sinema oyunculuğunda oyuncu ile izleyici arasına cansız bir nesne yani kamera girmektedir ve oyuncu hedef kitle ile göz göze gelememektedir. Sinemanın kendi dilini oluşturan bir yapısı vardır ve bu yapıyı oluşturan öğelerden biri de oyuncudur. Sinemada izleyici ile bağlantıyı oyuncu kurmaktadır. Bu açıdan bakılınca oyuncu, sinema için olmazsa olmaz bir öğedir. Öte yandan tiyatro için de oyuncu vazgeçilmez bir unsurdur ve oyuncu icra ettiği sanatın özelliklerini ve hedef kitlenin ne istediği bilerek oynamalıdır.

Tiyatrodan abartılı bir oyunculuk sergileyen oyuncu aynı abartıyı kamera karşısında yapamaz. Ancak sinemanın ilk yıllarında abartılı bir oyunculuk göze çarpmaktadır. O yıllarda sinemanın kendine has anlatı dilini oluşturamaması ve tiyatronun etkisinde kalması sinema oyunculuğunu tiyatro oyunculuğunun gölgesinde bırakmıştır. Fakat zamanla sinema için bu tiyatral tarzda oyunculuğun fazla geldiğinin görülmesi üzerine daha farklı, daha minimal bir oyunculuğun gerektiği anlaşılmıştır.

1. Oyunculuk

Oyunculuk dediğimizde, çoğu kişinin aklına; kamera karşısında, yani bir dizide ya da sinema filminde veya tiyatro sahnesinde oynama eylemi gelmektedir. Hâlbuki oyunculuk sadece kamera karşısında ya da bir tiyatro sahnesinde oynamak değildir. İnsanlık tarihi kadar eski bir kavram olan oyunculuk aynı zamanda bir oynama eylemidir. Temeli insanın sosyal çevresine göre takındığı tavırlar ve toplumda üstlendiği rollerdir. Huizinga, kültürden önce oyunun, Moreno ise her şeyden önce rolün olduğunu söylemektedir. Moreno'ya göre rol bir toplumun en küçük birimidir ve rolü anlamak insanı ve dolayısıyla toplumu anlamaktır (Yılmaz, 2010: 5). Toplumsal hayatta insan, rollere bürünerek yaşamakta ve maskeler takmaktadır. Böylece insan ve toplum hayatı, herkesin maskesini taktığı, rolünü oynadığı bir oyun sahnesine dönüşmektedir. Bu açıdan yaklaşınca, aslında bütün sosyal hayat bir oyundan ibarettir ve insanlar da oyuncudur. Başlangıçta sahne, sonrasında ise perde ve ekran, bir oyun gibi yaşanan hayatın abartılarak, bir kesiti alınarak, anlatıya dönüştürülerek insanlara aktarılmasının mekanı olmaktadır. Bu noktada, hayatta başrolde insanın olması gibi, oyunda da asli unsur oyuncudur.

Oyunculuğun tarihi serüvenine ve günümüzde geldiği noktaya baktığımızda, bir evrim geçirdiğini görmekteyiz. Oynama eylemi diye adlandırdığımız oyunculuk, farklı kültürlerle göre değişik türleriyle ortaya çıkmış, diğer sanat dallarının ve gelişen iletişim teknolojilerinin de etkisiyle günümüzdeki modern oyunculuk tarzına ulaşmıştır. Mağara duvarlarına resimler çizilmeden çok önce halka kabul törenleri düzenlenmekteydi. Avlarda, savaşlarda savaşçıların ve avcılarının gösterdiği kahramanlıklar, yiğitlikler halkın önünde canlandırılır ve oyunlarla anlatılmaktaydı. Oyun oynama eylemi yazının icadından önce de o zamanki toplulukların en önemli anlatı aracı olarak görülmekteydi. Böylece yaşanan kültür bir sonraki nesle de oyunlar aracılığıyla aktarılmış olup tüm bunlar oyun oynama eylemi ya da oyunculuğun, sanatların en eskilerinden biri olduğunun göstergesi olarak kabul edilmekteydi (Dmytryk, E ve Dmytryk, J.,2015:137).

Oyunculuk tarzlarına ve oyunculuğun tarihçesine baktığımızda görüyoruz ki; her dönem farklı oyunculuk tarzları ve anlayışları ortaya çıkmıştır. Günümüzdeki modern anlamda oyunculuk tarzının ortaya çıkmasına kadar geçen bu süreçte, oyunculuk hem tarz bakımından, hem de anlayış

bakımından, Antik Yunan'dan başlayarak, Roma, Ortaçağ Avrupa'sı, Mısır, İran, Türk Tiyatrosu ve Uzak Doğu'ya kadar hız kesmeden kendini yenilemiş ve evrimini devam ettirmiştir. Bugün hem tiyatro sanatı için, hem de sinema sanatı için oyunculuk, profesyonel bir meslek haline gelmiştir. Günümüz açısından baktığımızda, genel bir oyuncu ve oyunculuk tanımını şöyle yapabiliriz: "Oyuncu; bir kişiyi, bir karakteri, bir rolü canlandıran ve bu karakteri oynayarak gösteren kişidir. Oyunculuk ise bunu eyleme dökmektir, yani oynama sanatıdır. Oyuncunun jest ve mimiklerini kullanarak değişik davranışlar sergilemesidir" (Oruç, 2015:11). Bir başka tanım ise; "*Bir metni, sahne olarak belirlenmiş bir yerde oyuncuların söz, jest ve mimikle canlandırmalarıdır*" (Sıcak, 2013:12) şeklindedir.

2. Tiyatro

Tiyatro kendine özgü kuralların, ilkelerin olduğu bir sahne sanatıdır. Olayların, durumların, duyguların, farklı şekillerde vücut dilinin ve sesin kullanılarak anlatılmasıdır. En yaygın bilinen tanımıyla tiyatro insanı, insana, insanla, insanca anlatma sanatıdır. Kaynağını hayatın kendisinden ve devamlı gelişen yaşamdan alan tiyatronun anlatım aracı da insandır. Bunun yanı sıra edebiyat da tiyatro için çok önemlidir. Yazılı metinlerin sahnede canlandırılmasına dayalı olan tiyatro, bu yönüyle diğer edebi eserlerden ayrılır. Diğer edebi eserler genellikle okunur ya da dinlenilir özelliğe sahip iken, yazılmış olan bir tiyatro oyunu, canlı olarak seyirciye sahnede sergilenir. Tiyatroyu, her ne kadar yazılı metinlerin sahnede canlandırılması diye tanımlasak da tiyatro oyunu için yazılı bir metnin olması kesin şarta bağlanamaz çünkü doğaçlama olarak da bir oyun sergilenebilmektedir.

Tiyatronun kökenine bakıldığında, henüz yazı ortada yok iken bu sanatın ortaya çıkmış olduğu görülmektedir. Bu yönüyle ele aldığımızda tiyatronun önemli özelliğinden biri tiyatronun herhangi bir metin olmadan da var olabileceğidir (Nutku, 2002:31). Buna örnek olarak, Karagöz ve Hacivat gölge oyunlarından bahsedilebilir. Karagöz ve Hacivat gölge oyunlarının ilk örnekleri herhangi bir metne bağlı değilken, daha sonraları yazılı metinlere bağlı şekilde oynatılmaya başlanmıştır. Bunların yanı sıra tiyatro; birçok anlatım aracını birlikte kullanmaktadır. Dil, vücut, jest-mimik, ses bu anlatım araçları arasında yer almaktadır. Ama tiyatronun en önemli anlatım aracı sestir. Tiyatro oyuncusunun sesi kullanma yeteneği oyunun kalitesini önemli ölçüde etkileyen bir unsurdur. Canlandığı karaktere göre sesini ayarlayan

tiyatro oyuncusu, aynı zamanda sesinin esnekliğini de kontrol edebilmeli ve sesinin ayarları ile oynayabilmelidir.

Sahnede oynayan bir oyuncu, sesini, oyunu en arkada izleyen izleyiciye duyururken, en öndeki izleyiciyi rahatsız etmeyecek bir vurgu ve tonlamada kullanması gerekmektedir. Diğer bir yönüyle de tiyatro, çağının insanına kendisini tanıtan, zamanın sorunlarını dile getiren ve bunu yaparken de güldüren, ağlatan, düşündüren bir sanat türüdür. Shakespeare (2007: 120), ‘Hamlet’te “*Başlangıçta olduğu gibi bugün de tiyatronun amacı, bir anlamda doğaya ayna tutmaktır; erdeme kendi yüzünü, kusura, camdaki hayalini ve tümüyle çağın toplumuna kendi biçim ve kalıbını göstermektir*” demektedir. Tiyatro, seslendiği kitleye, içinde yaşadığı sosyal sorunları, tarihsel birikimi, kültürü, kendi döneminin problemlerini, siyasi olaylarını anlatan bir sanattır. Bu yönde yapılan yenilikleri duyurmak için iyi bir iletişim vazifesi gören tiyatro, hedef kitlesi ile saydığımız bu kavramlar arasında bir köprü rolü üstlenmiştir.

3. Sinema

Sinema için her şey Lumiere kardeşlerin 1895’te yaptıkları icattan sonra başlamıştır. Bir resmi, durağan görüntüyü, fotoğrafı hareket ettirmeleri sinema sanatının temellerini oluşturmuştur. *Sinemanın ortaya çıkışı noktasında birden fazla isme “sinemanın mucidi” nitelemesi yapılsa da Lumiere kardeşler, evrensel bir kabul gören “sinema kavramının yaratıcısı olarak görülmektedir* (Abisel, 2006:28-29 Akt: Yurdigül ve Zinderen, 2013:12). Yalnız, günümüzde en önemli sanat dallarından birini oluşturan sinemanın, hızla gelişip en önemli görsel sanat haline gelebileceği tahmin edilememiştir. Her türlü olayı, olguyu, durumu anlatabilmesi ve görselliğinden aldığı gücü de buna dahil etmesi, sinemayı zamanla tüm toplumlar için vazgeçilmez bir sanat haline getirmiştir. Özellikle 1900’lü yıllarda sinema salonlarının ve buna bağlı olarak da seyircinin hızla artması, bu alanda yapılan yenilik çalışmalarını olumlu yönde etkilemiştir.

İnsanlara, hiç gidemedikleri farklı mekanları ve hareketli görüntüleri seyretmek çekici gelmiş ve bu da sinema ile ilgilenenleri bir takım arayışlara sürüklemiştir. Bu süreçten sonra sinema farklı bir boyuta taşınmış, teknolojinin de getirdiği yeniliklerle sinema sanatı tam bir görsel şölene dönüşmüştür (Grace, 2005:30). 1800’lü yıllarda yenilik olarak görülen sinema, 1900’lü yılların ilk çeyreğinden sonra büyük bir endüstri haline

gelmiştir. Kendine özgü anlatım biçimi ve tekniğiyle kalabalık kitleleri büyülemeye başlamıştır. Sinemanın görüntülerle oluşturulmuş bir sanat olması, görsel zenginliği ve bu görselliğin pazarlanabilirliği, zamanla sinemanın büyük hacimli ticari bir sektör ve iş haline gelmesinde önemli rol oynamıştır. Sinemanın, bahsettiğimiz bu görsel gücü, insanlar üzerinde o kadar etkili olmuştur ki sinema modern bir büyücü görevi üstlenmeye başlamıştır. İnsanlar da görsel şölen olan sinema sanatına kendilerini kaptırmış ve hayatın sıkıcı anlarından belli bir süreliğine de olsa uzaklaşmışlardır. O yüzden sinemayı sadece bir sanat olarak görmek de yanlış olur. *Konuşma dilinden sonra en etkili dil olarak tarif edilen sinema evrensel bir anlatı yapısına da sahiptir. Kabaca görüntü ve sestten oluşan bu sinematografik dil yüz yılı aşkın bir süredir toplumları etkilemekte, yönlendirmekte hatta kurmaktadır. (Yurdigül ve Elitaş, 2013:45).* Sinema aynı zamanda bir düşünme biçimi ve varoluş alanıdır ve şiir, müzik, dram, oyunculuk, resim gibi sanat türlerinin de özelliklerini, imkanlarını, topluma sunduklarını fazlasıyla aşan bir tecrübe alanıdır (Gülşen, 2011: 16).

4. Oyunculuğun Sinema Ve Tiyatro'ya Yansıması

Günümüzde profesyonel oyunculuk; tiyatro ve sinema oyunculuğu olarak kabul edilmektedir. Oyunculuk tiyatrodan kendini göstermesinden önce sadece bir oyun eylemi iken, tiyatro sahnesine taşınmasından sonra sanat haline gelmiştir. Tiyatrodan sonra sinemanın keşfi, oyunculuğun sahneden kameraya taşınmasına neden olmuştur. Bundan dolayı bugün profesyonel oyuncunun yer aldığı iki farklı mekan görülmektedir. Birincisi; sahnede oynayan oyuncu, ikincisi; kamera karşısında oynayan oyuncudur. Bir mekan ve bu mekanın kullanım alanı oyunculuk açısından düşünüldüğünde çok şey ifade etmektedir. Mekanı daha rahat kullanabilen sahne oyuncusu yani tiyatro oyuncusu, kendisine daha rahat hareket etme imkanı bulduğu için oyununu istediği kadar geniş alana yayabilecek ve daha rahat oynayabilecekken, kameraya oynayan bir sinema oyuncusunun mekanı, sahnede oynayan bir oyuncuya göre daha dar ve sınırlı olduğu için o kadar rahat hareket etme imkanı bulamayacak ve dar bir çerçevede oynamak zorunda kalacaktır. Bu da sinema oyuncusunun oyununu minimize etmesi anlamına gelmektedir.

Kameraya oynayan oyuncu, elinden geldiği kadar oyunculuğunun bütün öğelerini küçültmek zorunda kalacaktır. Sinema oyunculuğunda oyuncu ile hedef kitlesi arasında doğrudan bir bağlantının olmaması yani araya bir

objektifin girmesi, kamera ile oyuncunun baş başa kalması, oyunculuğun boyutunu farklı noktalara taşımaktadır. Birçok akademisyen, televizyon ve sinema dünyasında başarılı olmuş kişiler, tiyatro oyunculuğunun sinema ya da kamera oyunculuğundan daha zor ve önemli olduğunu belirtmiştir. Kamera oyunculuğunun profesyonel anlamda gelişim göstermesi, profesyonel kamera ve sinema oyunculuğu eğitiminin, tiyatro eğitimine göre yüzeysel kalması bunun en büyük nedenlerinden biridir. İki farklı oyunculuğu da ayrı disiplinler olarak görmek gerekmektedir ve zorluk derecelerine bakılması yerine nasıl olması gerektiği üzerine durulursa iki farklı oyunculuk modeli de gelişim gösterecektir.

Tiyatro oyunculuğunu sahnesiz, seyircisiz düşünemeyiz ve sinema oyunculuğunu ise kamerasız düşünemeyiz. Kamera oyunculuğunu göz oyunculuğu olarak da tanımlayabiliriz. Kamera karşısında oyununu büyütemeyen daha minimal oynayan oyuncu, bütün yükü mimiklerine verir ve özellikle de oyuncunun gözleri önemli bir iş görür. Oyuncu sahnede yapacağı bazı oyunlarla seyirciyi kandırabilir ama kamera karşısında oynadığında kamerayı kandıramaz. Örneğin ağlaması gereken bir sahnede oyuncu, eliyle yüzünü kapatarak rolünü rahatlıkla oynayabilirken, kamera karşısında oynayan oyuncunun elini yüzüne kapatma gibi bir lüksü olmadığından işi daha zor ve sıkıntılıdır. Bununla birlikte tiyatro oyunculuğunda hareketler sözlerden önce gelir ve tiyatrodaki hareket sözlerden daha etkilidir. Tiyatro ve sinema oyunculuğu arasındaki en önemli farklardan biri oyunculuğun doğallık derecesidir. Diğer bir deyişle tiyatro oyuncusu tam bir rol yapar. Ama kamera karşısında daha samimi olmanız gerekmektedir. Rol yaptığınızda kaybedersiniz çünkü kamera rolü kabul etmez. Kamerada olursunuz, olma durumu vardır, o haldesinizdir ya da değilsinizdir. İzleyici sizin rol yaptığınızı anlar.

Sinema filminde oynayan, kameraya oynayan oyuncunun içinde bulunduğu zor durumlardan biri de yalnız olmasıdır. Tiyatro oyuncusu seyirci ile bütünleşir ve yalnız değildir. Seyirciden tepkiyi anlık alır ve bu durum tiyatro oyuncusuna ilham verir ve oyunuyla bütünleşmesine katkı sağlar. Kameraya oynayan bir sinema oyuncusunun böyle bir şansı yoktur ve kameraya, yönetmene karşı oynar, haliyle yalnızdır. Tiyatro oyuncusu nasıl ki seyirciyle aktif bir ilişki içinde bulunabiliyorsa, kameraya oynayan oyuncu da yönetmeniyle böyle bir ilişki içinde olur. Sinema oyunculuğunun iki

niteliğinin olduğunu söyler, bu iki nitelik: “aşırılıktan kaçış ve gerçekliktir” der (Özön, 1972:157-158).

Tiyatro oyuncusu makyajda, seste, jest ve mimiklerde aşırılığa kaçabilir. Örneğin; sahnede oynayan oyuncuyu, en öndeki seyirci rahatsız olmadan duyarken, aynı zamanda en arkada oyunu izleyen seyirci de rahatsız olmadan duyabilmelidir. Bu yüzden abartıya kaçabilir, istediği gibi oynayabilir. Ama sinema oyuncusunun tüm bu aşırılıklardan kaçması gerekmektedir. Tüm bunlara karşın, tiyatrodaki deneyimi olmayan bir oyuncunun sahnede oynaması neredeyse mümkün değilken, kamerada hiç deneyimi olmayan bir oyuncu da başarılı bir iş çıkarabilir. Bu durum, defalarca yapılan çekimlerle, kamera hareketleri ve farklı kamere açılarıyla sağlanabilir. Ayrıca sinema oyuncusunun canlandıracağı rolün kısa parçalara bölünebilme özelliği ise sinema oyunculuğunun tiyatroya göre ayırt edici önemli özelliklerinden biridir. Tiyatro oyuncusu oyunu için aylarca çalışır, provalar yapar ve rolünde hiç bölünme olmaksızın oyununu sahneye koyar. Ama sinema oyuncusunun böyle bir şansı yoktur, o yüzden çekimler defalarca tekrarlanır (Alpar, 2014:15-21).

Kamera oyunculuğunun temel ilkeleri şunlardır: “oyuncu daha az şey yapar, daha gerçekçi hale getirir, daha samimi hale getirir, tamamen yumuşatır, daha içsel hale getirir, performansı küçültür, daha hareketsiz olur, daha az yüz ifadesi kullanır, küçülür, daha doğal olur (Alpar, 2014:23). Bununla birlikte hem tiyatro oyunculuğunda hem de sinema oyunculuğunda sufle tekniği kullanılmaktadır. Tiyatrodaki sahne arkasına gizlenmiş biri tarafından oyuncuya replikler söylenirken, sinema oyunculuğunda ise kamera açısına girmeyen ve bu işi profesyonel yapan biri tarafından sufle verilir. Yalnız aradaki fark şudur: “Tiyatro oyuncusuna repliklerin hepsi söylenmez, sadece oyuncunun repliklerini unuttuğu ya da takıldığı yerlerde sufle verilir.” Ayrıca tiyatro oyuncusu repliklerini unuttuğu yerde doğaçlama oynar. Kameraya karşı oynayan oyuncuya ise eğer çekim sufleli yapılıyorsa başından sonuna kadar bütün replikler oyuncuya söylenir ve oyuncu da sadece bu metne göre oynar. Bununla birlikte sinema oyuncusunun gerçek sesi yerine başka birinin sesi de kullanılabilir, fakat tiyatro oyuncusunun sahnede sesini kesip yerine başka birinin seslendirme yapması düşünülemez.

Tiyatro oyuncusunun seyirci kitlesinin bir sınırı vardır ve bu da salonda seyirciye ayrılan bölüm kadardır. Sinema oyuncusunun ise hedef kitlesinin, izleyenin bir sınırı yoktur. Bu yüzden görünürlülüğü ve tanınmışlığı daha

fazladır. Böylece sinema ya da başka bir deyişle kamera oyuncululuğunda oyuncunun narsistik duyguları daha çok ön plana çıkmaktadır. Çünkü yaptığı işi milyonlar izleyebilmektedir. Bu durum ise sinema oyuncusunun narsist duygularını harekete geçirebilir. Milyonlar tarafından görünmek, izlenmek, takdir toplamak her insanın hoşuna gider ve bu durum da insanda narsist duyguları harekete geçirir. Böylece kameraya karşı oynayıp belli bir şöhrete sahip olan insanlar, çok özel oldukları kanısına kapılır ve kendi benliklerini de abartılı bir şekilde, doğallıktan uzak bir formatta topluma sunmaya başlarlar. *“Narsist kişinin etrafındaki herkes yalnızca onun güzelliğini onaylamak için vardır. Narsisizmin en temel özelliği, kişinin benliğini abartılı bir şekilde olumlu görmesidir. Narsist kişiler öyle olmamalarına rağmen statü, zekâ, yaratıcılık ve güzellik olarak başkalarından çok daha iyi olduklarına inanmakta, kendilerini özel, öncelikli ve benzersiz olarak görmektedirler”* (Twenge ve Campbell, 2010: 44 Akt: Alanka ve Cezik, 2016).

Sonuç

İnsanlık tarihi kadar eski olan oyunculuk ve oyun oynama eylemleri, insanın sosyal çevresine göre takındığı tavırlardan, toplumsal olarak üstlendiği rollerden oluşan ve farklı kültürlerle göre değişik türleriyle ortaya çıkan komplike bir eylemdir. Bu oyun oynama eylemleri, yazılı metinlere dönüşüp ve bu edebi metinlerin sahnelerde canlandırılmaya başlanmasıyla değişim ve gelişim göstermiş, profesyonel bir zemine taşınmıştır. Bununla birlikte iletişim teknolojilerindeki gelişmelere bağlı olarak da oyunculuk sahneden kameraya taşınmış ve tiyatro-sinema oyuncululuğu diye bir ayrıma gidilmiştir. Bu ayrım tiyatro ve sinema oyuncululuğu üzerine yeni tartışma ve uygulama alanlarının oluşmasında büyük rol oynamıştır. Çalışmamızda, oyuncululuğun sinema ve tiyatroya yansıması üzerinde durularak, birbirinden farklı yönlerine değinilmiştir.

Hedef kitlesine canlı olarak bir şeyleri anlatan tiyatro oyuncululuğu, kanıyla, canıyla, yeteneği ile sahnededir. Hedef kitlesi ile arasına kamerayı sokan sinema oyuncusu ise performansını canlı olarak sergilemez ve gerekirse oyununu baştan başlayarak, tekrar ederek oynar. Zamanla görsel şölene dönüşen ve insanları büyüleyen sinema oyuncululuğu, bazı akademisyenlerin çalışmalarına konu olmuş, tiyatro ve kamera oyuncululuğu üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların çoğunda oyuncululuğun sahnede daha zor olduğu vurgulanmıştır. Kamera oyuncululuğu hep ikinci plana atılmış ve biraz

daha yüzeysel kalmıştır. Bu durumun en önemli nedenleri arasında, kamera oyunculuğuna akademik düzeyde gereken önemin verilmemesi, oyunculuğun sadece tiyatrodan icra edilen bir iş, eylem olarak algılanması ve sinema oyunculuğunun daha çok şöhrete yönelik, sanattan uzak kazanca yönelik olduğu varsayımları gelmektedir. İki farklı oyunculuğu da ayrı disiplinler olarak ele almak hem tiyatro hem de sinema oyunculuğuna artı değerler kazandıracaktır.

KAYNAKÇA

- Abisel, N. (2006) "Sessiz Sinema" Ankara: De Ki Basım Yayım.
- Alpar, A. (2014). "*Kamera Oyunculuğu.*" İstanbul: Avrupa Yakası Yayıncılık.
- Alanka, Ö. Cezik, A. (2016). "*Dijital Kibir: Sosyal Medyadaki Narsistik Ritiellere İlişkin Bir İnceleme.*" CİLT 01, Sayı 2, TRT Akademi.
- Dmytryk, E. Dmytryk, J.P. (2015). "*Sinemada Yönetmenlik Oyunculuk Kurgu.*" (Çv. Şener, İ), Doruk yayınları.
- Grace, H. (2005) "The Life of Fantasy and Cinema" Screen Education. No:39
- Gülşen, E. (2011). "*Sinemanın Hakikati*" İstanbul: Külliyyat Yayınları.
- Nutku, Ö. (2002). "*Sahne Bilgisi*" İstanbul: Kabalcı Yayınevi
- Oruç, K. (2015). "*Sinema Ve Tiyatro Oyunculuğu.*" İstanbul Mitos Boyut Kültür Yayınları
- Özön, N. (1972) "100 Soruda Sinema Sanatı" İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Shakespeare, W. (2007). Hamlet (9.Baskı). Çev: Bülent Bozkurt. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Sıcak, E. (2013). "*Yetişkinlere Oyunculuk Eğitimi.*" İstanbul: Mitos-Boyut Yayınları.
- Twenge, J.M., Campbell, W. K. (2010). *Asrın Vebası: Narsisizm İleti.* (Çev. Özlem Korkmaz). İstanbul: Kaknüs Yayınları. (2009).
- Yılmaz, Sıdıka. (2010). Homo sermo onis: ifade eden insan. İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Yurdugül, Y. Zinderen, E. İ. (2013). "*Sinema ve Televizyonda Özel Efk.*" İstanbul: Doğu Kitabevi.

Oyunculuk ve Oyunculunun Tiyatro ve Sinema Sanatına Yansması

Yurdigöl, Y. Elitaş, T. (2013). “*Türk Sinemasında Şive Ya Da Ağız Kullanımının Karakter Yapılandırılmasına Etkisi.*” Sayı, 5. Atatürk İletişim Dergisi.